

DRUŽBENI STROŠEK ENERGIJE IZ ŠOŠTANJA

Posledice kurjenja lignita
za zdravje ljudi in narodno gospodarstvo

POVZETEK

Od samega rojstva ideje o novem šestem bloku Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ 6) so se razprave večinoma osredotočale na energetske vidike in glede na zadnja dogajanja tudi na gospodarske. Popolnoma pa se je pozabilo na drugo plat zgodbe o lignitu – na škodo, ki jo sežiganje lignita povzroča zdravju in okolju. 72. člen slovenske ustave jasno pravi: „Vsakdo ima v skladu z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja.“ Na to pravico pa se je vsaj zadnjih 50 let pozabljalo, prav tako pa je na preizkušnji tudi sedaj.

V času, ko sta slovenska javnost in gospodarstvo na preizkušnji zaradi varčevalnih ukrepov, je onesnaženje zraka zaradi obratovanja lignitnih kotlov **TEŠ** v samo enem letu povzročilo smrt približno **110 ljudi** in obremenilo narodno gospodarstvo s **410 milijoni evrov**, kar pomeni **200 evrov na prebivalca**. Desetletja trajajoča odvisnost od lignita za pridobivanje energije je v določeni meri prispevala tudi k **trenutni gospodarski krizi**, tako da je javne finance obremenila z nepotrebnimi stroški zdravstvene oskrbe in povzročila padec produktivnosti dela zaradi bolezni. Če bo začel z obratovanjem, nas bo novi šesti blok, ki je še v izgradnji, nepovratno usmeril na pot netrajnostnega razvoja, kar bo imelo **podobno** uničujoče posledice za zdravje ljudi, okolje in gospodarstvo še desetletja.

Vlada in državni zbor morata nemudoma odstopiti od svoje namere, da zagotovita državno jamstvo za ta projekt in začneta s ponovnim zagonom slovenskega gospodarstva s postopnim opuščanjem uporabe lignita in s premikom na pot, ki vodi do učinkovitega energetskega modela, ki temelji na **100-odstotno čisti energiji**. To ni nujno zgolj zato, da se doseže drastično znižanje družbenih in gospodarskih stroškov zaradi onesnaženosti zraka, ampak tudi zato, ker bo vodilo v posodobitev slovenskega gospodarstva s čistimi in učinkovitimi tehnologijami, ki bodo ustvarile več dohodkov in delovnih mest za ljudi.

Podatki o gospodarskih stroških onesnaženja temeljijo na metodologiji iz poročila Evropske agencije za okolje (EEA) z naslovom „Razkrivanje stroškov onesnaževanja zraka iz industrijskih objektov v Evropi“. Podatki o vplivih na javno zdravje in izgubljenih delovnih dneh izvirajo iz nadaljnje Greenpeaceove analize podatkov poročila EEA z uporabo metodologije EEA (CAFE-CBA 2005)¹.

¹ Metodologijo „CAFE-CBA 2005“ je naročila EEA in razvilo podjetje AEA Group. Za več informacij si oglejte: <http://cafe-cba.org/reports-on-developing-the-cba-framework/>

GLAVNE UGOTOVITVE

- Ocenjeno je, da je onesnaženje zraka iz obstoječih blokov TEŠ v letu 2010 povzročilo smrt 110 ljudi.
- Ocenjeno je, da je onesnaženje zraka iz obstoječih blokov TEŠ v letu 2010 povzročilo 35 hospitalizacij in 48 primerov kroničnega bronhitisa.
- Ocenjeno je, da je bilo povzročenih 120.000 dni bolniškega staleža, kar se odraža v bistvenem zmanjšanju delovne produktivnosti.
- Stroški TEŠ za slovensko gospodarstvo so v letu 2010 znašali 410 milijonov evrov, kar znaša 200 evrov na prebivalca.
- Večino gospodarskih stroškov sta s svojim obratovanjem do sedaj povzročila četrti in peti blok TEŠ.
- Če bo šesti blok TEŠ dejansko začel z obratovanjem, bo to letno (od leta 2016 dalje) še vedno vzrok za od 33 do 48 smrti in bo povzročilo za od 168 do 242 milijonov evrov škode slovenskemu narodnemu gospodarstvu. Ko bo obratoval skupaj s petim blokom, bi se te številke lahko povečale (do leta 2027) za od 8 do 40 primerov smrti oz. za od 28 do 144 milijonov evrov letno.
- Če bosta Vlada in Državni zbor prižgala zeleno luč za državno jamstvo v višini 440 milijonov evrov, bosta glavna krivca, da bo Slovenija vsaj za naslednjih 40 let nepreklicno usmerjena v netrajnostno prihodnost.
- Posledično bodo odločitve, sprejete danes, vplivale na prihodnost energetskega sektorja do sredine stoletja.

UVOD

Proizvodnja električne energije v Sloveniji enakomerno temelji na treh virih: premogu, jedrskemu gorivu in obnovljivih virih – vodah. Ena tretjina proizvedene električne energije prihaja večinoma iz zastaranih, zelo neučinkovitih² in močno onesnažujočih obratov na lignit. Zaradi onesnaženja zraka plačujejo za proizvodnjo električne energije visoko ceno lokalne skupnosti, okolje in slovensko gospodarstvo. Ta cena ni vključena v račune za električno energijo, ki jih kot potrošniki plačujemo – zaradi tega tudi včasih slišimo o tako imenovanem „čistem lignitu“. Vendar pa je to težko dlje od resnice, kot so to pokazale že številne predhodne študije³ in kot je potrdilo najbolj sveže in natančno poročilo Evropske agencije za okolje.

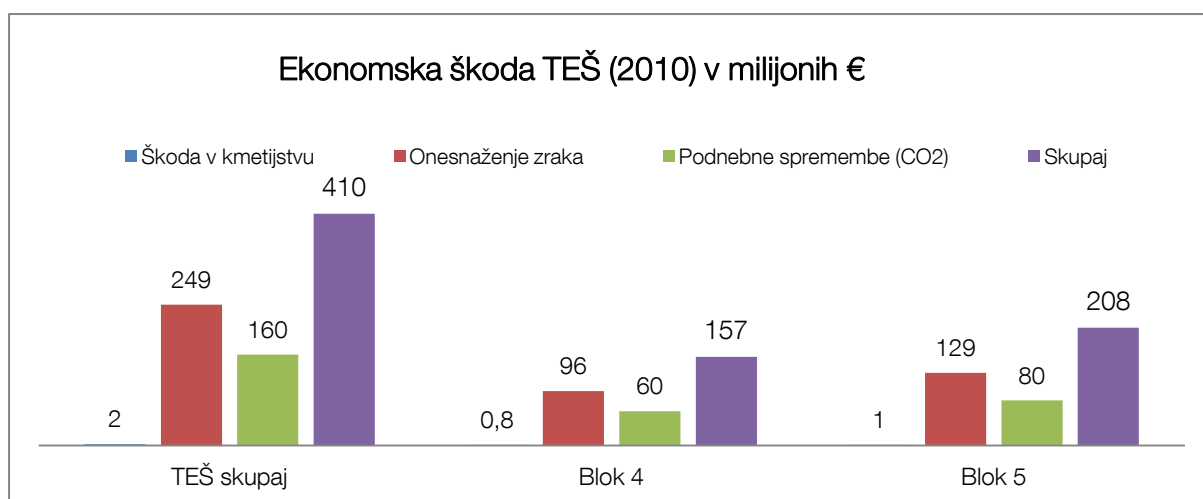
© Greenpeace/Tanja Ristič

² Trenutna stopnja učinkovitosti enot v obratovanju je med 28 in 32% (<http://www.te-sostani.si/si/proizvodnja/tehnichni-podatki-in-tehnoloske-sheme-blokov/blok-3>).

³ Na primer <http://www.umweltdaten.de/publikationen/fpdf-l/3534.pdf> in “Full cost accounting for the life cycle of coal”, Epstein 2011. Annals of the New York Academy of Sciences.

OCENA DRUŽBENIH IN GOSPODARSKIH STROŠKOV UPORABE LIGNITA

Nedavno poročilo Evropske agencije za okolje z naslovom „Razkrivanje resničnih stroškov onesnaževanja zraka iz industrijskih objektov v Evropi“⁴ poizkuša z uporabo nadgrajene metodologije v ekonomskem smislu prikazati vplive onesnaženja zraka iz okoli 10.000 industrijskih obratov v Evropi na zdravje ljudi in okolje. V poročilu so uporabili dostopne podatke iz Evropskega registra izpustov in prenosov onesnaževal⁵ in prišli do zaključka, da so za leto 2009 skupni stroški znašali od **102 do 169 milijard evrov** oziroma od **200 do 330 evrov** na evropskega prebivalca. Po pričakovanjih je večino onesnaženja in s tem gospodarske škode (od 66 do 122 milijard evrov) povzročilo obratovanje evropskih elektrarn, kjer jih večina za gorivo uporablja premog in lignit. Glede na metodologijo, uporabljeno v poročilu EEA, je elektrarna v Šoštanju, ki za gorivo uporablja lignit, slovensko narodno gospodarstvo zgolj v letu 2010 stala okoli **410 milijonov evrov**, kar je enako 200 evrom na prebivalca Slovenije.

Graf prikazuje skupno ekonomsko škodo obstoječih blokov TEŠ v letu 2010, ki vključuje škodo nastalo v kmetijstvu, stroške zaradi onesnaženja zraka ter škodo zaradi podnebnih sprememb.

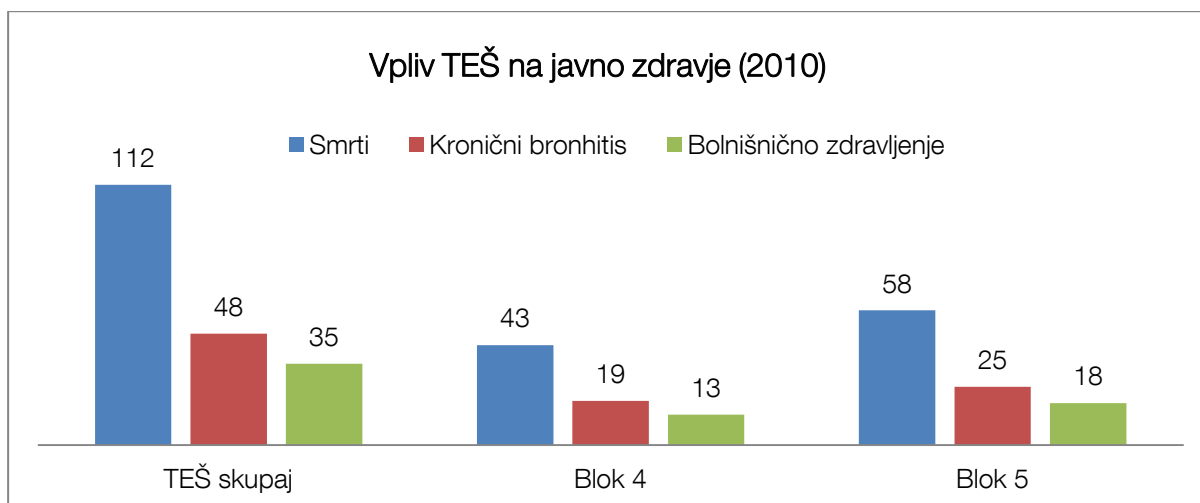
Čeprav je EEA pri izračunu gospodarskih stroškov ocenila število smrti kroničnih obolenj, ki jih je povzročilo onesnaženje, teh ocen ni izdala. Greenpeace je na podlagi dostopnih podatkov o izpustih in metodologije CAFE-CBA 2005, ki jo je uporabila tudi EEA, ocenil posledice, ki jih obratovanje teh lignitnih obratov predstavlja za zdravje ljudi, kot na primer smrt, kronična obolenja ter hospitalizacija.

Rezultati za Slovenijo so porazni: vsako leto umre približno 110 ljudi⁶ zaradi onesnaženosti zraka kot posledice obratovanja termoelektrarne v Šoštanju, medtem ko jih približno 48 zbolijo za kroničnimi obolenji dihal.

⁴ "Revealing the costs of air pollution from industrial facilities in Europe", November 2011, dostopno na <http://www.eea.europa.eu/pressroom/newsreleases/industrial-air-pollution-cost-europe>

⁵ <http://prtr.ec.europa.eu/>

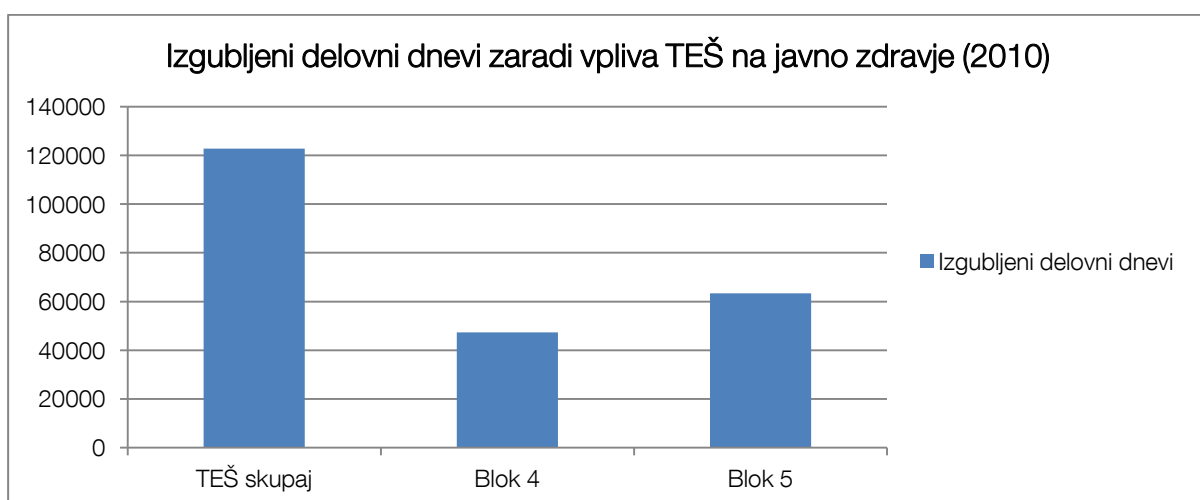
⁶ To število upošteva dejstvo, da sta prvi in drugi blok prenehala z obratovanjem 31. 3. 2010. Pred letom 2010 je bilo število še višje.

Graf prikazuje posledice obratovanja Termoelektrarne Šoštanj v letu 2010 na javno zdravje; število smrti, primeri kroničnega bronhitisa ter primerov hospitalizacije.

Najpogostejša bolezenska stanja, povezana z onesnaženjem na račun sežiganja lignita in premoga, lahko uvrstimo v tri skupine⁷: (1) respiratorna obolenja, kot so astma, kronična obstruktivna pljučna bolezen, pljučni rak ... (2) kardiovaskularna obolenja, kot so srčna aritmija, koronarna srčna bolezen, srčna insuficienca ... ter (3) nevrološka obolenja, kot so ishemična kap in zaostanek v razvoju.

Drug pogled na razumevanje vpliva obremenitve zdravja ljudi na gospodarstvo države je izračun izgubljenih delovnih dni (omejeni dnevi dejavnosti delovnega prebivalstva), ki so posledica obolenj prebivalstva zaradi onesnaženosti zraka. Z dnevno soodvisnostjo med stopnjami onesnaženja in odsotnosti z dela zaradi bolezni so bile pridobljene ocene, ki predstavljajo še en porazen rezultat. V letu 2010 je bilo namreč zaradi vpliva termoelektrarne Šoštanj na onesnaževanje zraka in s tem na zdravje ljudi skupaj izgubljenih približno 122.000 delovnih dni.

Izgubljeni delovni dnevi (bolniški stalež) v letu 2010 zaradi vpliva TEŠ na javno zdravje.

⁷ »Coal's assault on human health«, Physicians for social responsibility, 2009. <http://www.psr.org/assets/pdfs/psr-coal-fullreport.pdf>

Če se opremo na analizo EEA lahko zaključimo, da termoelektrarna v Šoštanju spada med največje onesnaževalce med industrijskimi obrati v Evropi in je največji onesnaževalec med industrijskimi obrati v Sloveniji⁸.

Termoelektrarno v Šoštanju sestavlja pet blokov (prvi, drugi, tretji, četrti in peti). Prvi in drugi blok, oba z zmogljivostjo 30 MW, sta 31. marca 2010 po 54 letih prenehala z obratovanjem. Tretji blok, z zmogljivostjo 75 MW, naj bi prenehal z obratovanjem leta 2014 in četrti blok, z zmogljivostjo 275 MW, leta 2016, medtem ko lahko peti blok, z zmogljivostjo 345 MW, nadaljuje z obratovanjem do leta 2027. Leta 2008 so v elektrarni zgradili tudi dve plinski enoti, od katerih ima vsaka zmogljivost 42 MW.

NOV LIGNITNI BLOK: MIT O ČISTEM LIGNITU

Medtem ko slovensko narodno gospodarstvo in družba plačujeta visoko ceno naše odvisnosti od lignita, je obenem Termoelektrarna Šoštanj v fazi izgradnje novega, šestega bloka s kapaciteto 600 MW, ki naj bi v skladu z investicijskim načrtom nadomestil prvih pet blokov. Šesti blok naj bi s komercialnim obratovanjem začel leta 2016. Njegova življenjska doba naj bi bila 40 let, kar bi pomenilo, da bo Termoelektrarna Šoštanj ostala največja onesnaževalka v državi vsaj do leta 2054 in bo tako nadaljevala z uničevanjem okolja, gospodarstva in zdravja.

Zagovorniki uporabe lignita zagotavljajo, da bo novi blok, ki bo opremljen z modernimi tehnologijami za nadzor onesnaževanja, zmanjšal vplive na okolje in zdravje na najnižjo možno točko. Še posebej močno izpostavljajo, da bo novi blok zmanjšal specifične izpuste CO₂ za 30 % in si tako zasluži oznako „ekološko učinkovit projekt“. Pa vendar: koliko je v tem argumentu sploh resnice?

Da bi lahko odgovorili na to vprašanje, smo ovrednotili nekaj zelo verjetnih rezultatov, saj dandanes, kljub aktivnemu povpraševanju o podrobni in neodvisni raziskavi, ki bi dala jasne odgovore, še vedno ostajajo nejasnosti glede končne oblike projekta. Že ob prebiranju Noveliranega investicijskega programa 4 (NIP 4)⁹ lahko pridemo do različnih scenarijev, ki se razlikujejo predvsem v tem, koliko lignita bi se sežgalo do leta 2054. Prav tako je treba izpostaviti, da NIP 4 navaja kontradiktorne si vrednosti, zaradi česar smo zasnovali izračune na petih različnih, a zelo verjetnih scenarijih. Poleg osnovnih štirih scenarijev smo dodali še petega, ki upošteva visok faktor obremenitve in je primerljiv z mednarodnimi projekti in poslovnimi postopki te vrste¹⁰. Osnova za opravljene izračune je prikazana v tabeli na naslednji strani.

⁸ Ko primerjamo z drugimi podobnimi obrati ob uporabi enake metodologije.

⁹ Noveliran investicijski program 4 - <http://www.te-sostanj.si/nip/index.html>

¹⁰ Peti blok je v načrtu kot hladna rezerva, vendar pa načrtovana proizvodnja električne energije, kot je zapisano v NIP 4, dovoljuje najvišji faktor obremenitve 51 % (namesto 10 %, kot je to običajno pri hladnih rezervah).

Proizvodnja električne energije v TEŠ od leta 2016 dalje (možni scenariji)	Inštalirana zmogljivost (MW)	Proizvedena elektrika (GWh)	Faktor obremenitve	Poraba lignita (t/leto)	Poraba lignita (t/obdobje)
1 – Blok 5 (do 2027 obratovanje po potrebi)	345	1549	51%	1.416.667	17.000.004
2 - Blok 5 (do 2027 hladna rezerva)	345	302	10%	276.401	3.316.812
3 - Blok 6 (zelo nizek faktor obremenitve)	600	3500	59%	2.375.000	95.000.000
4 - Blok 6 (nizek faktor obremenitve)	600	3500	67%	2.675.000	107.000.000
5 - Blok 6 (visok faktor obremenitve)	600	4440	85%	3.415.000	136.600.000

Z letom 2016 bi naj na področju TEŠ bila v obratovanju blok 5 in blok 6. Blok 5 bi se zaustavil leta 2027. Glede na predvidene količine porabe lignita ter proizvedene električne energije sta po NIP 4 najverjetnejša scenarija 1 in 4.

Glede na podatke v NIP 4 bi bili, kljub najmodernejšim tehnologijam za zmanjšanje onesnaževanja, letni izpusti obratovanja novega šestega bloka in še nadaljnjega obratovanja petega bloka, glede na njuno najverjetnejšo izhodno moč, sledeči:

Letni izpusti (v tonah)

Blok	CO ₂	SO ₂	NO _x	PM ₁₀
1 - Blok 5 (51%)	1.643.000	1.424	2.809	39
2 - Blok 5 (10%)	321.000	278	548	8
3 - Blok 6 (59%)	2.794.000	1.385	2.076	141
4 - Blok 6 (67%)	3.150.460	1.562	2.341	159
5 - Blok 6 (85%)	4.021.000	1.994	2.988	202

CO₂ – ogljikov dioksid

SO₂ – žveplov dioksid

NO_x – dušikovi oksidi

PM₁₀ – trdni delci (številka predstavlja zgornjo mejo premera delcev)

Greenpeace je s pomočjo metodologije CAFE-CBA 2005 agencije EEA z enakimi kriteriji ocenil obremenitev za zdravje ljudi in slovensko gospodarstvo, ki jo predstavlja obratovanje novega šestega in petega bloka, kjer bi slednji ostal v obratovanju do leta 2027. Z vnosom zgornjih podatkov v model po metodologiji CAFE-CBA smo ugotovili naslednje:

Letne posledice obratovanja lignitnih blokov za zdravje ljudi in gospodarstvo

Blok	Smrti	Primeri kroničnega bronhitisa	Hospitalizacije	Ekonomska škoda
1 - Blok 5 (51%)	40	17	12	144.000.000 €
2 - Blok 5 (10%)	8	3	2	28.100.000 €
3 - Blok 6 (59%)	33	15	10	168. 000.000 €
4 - Blok 6 (67%)	38	16	12	190.000.000 €
5 - Blok 6 (85%)	48	21	15	242. 000.000€

Če bo izgrajen in bo začel z obratovanjem, bo šesti blok obratoval vsaj do sredine tega stoletja. Torej bo njegovo obratovanje s tem letno povzročilo najmanj **33 smrti** in državno gospodarstvo stalo do **242 milijonov evrov**. Slednje v **40 letih** pomeni **med 6,7 in 9,68 milijard evrov!** Ta številka vsaj za petkrat presega trenutno ocenjene stroške investicije, ki znašajo 1,3 milijarde evrov. Razlika v številkah je ogromna in tudi skrb zbujajoča – medtem ko se bo dobiček stekal v žepu investitorja, bomo škodo za slovensko državo plačevali vsi davkoplačevalci.

Nekateri izmed onesnaževalcev zraka, ki so bili omenjeni v analizi EEA, in njihov vpliv na zdravje ljudi ter okolje¹¹

Ogljikov dioksid (CO₂)

Izpusti ogljikovega dioksida so posledica zgorevanja goriv, kot so na primer premog, nafta, zemeljski plin in biomasa za potrebe industrije in transporta ter v domačih kuriščih. CO₂ je najpomembnejši toplogredni plin, ki vpliva na podnebne spremembe.

Dušikovi oksidi (NO_x)

Izpusti dušikovih oksidov nastanejo kot posledica izgorevanja goriva, kot se to na primer dogaja v elektrarnah in drugih industrijskih obratih. NO_x prispevajo k zakisljevanju in evtrofikaciji voda ter prsti in lahko povzročijo tvorbo trdnih delcev in prizemnega ozona. Med kemičnimi snovmi iz skupine NO_x ima škodljive vplive na zdravje NO₂; saj lahko visoke koncentracije povzročijo vnetje dihalnih poti in zmanjšano delovanje pljuč.

Žveplov dioksid (SO₂)

Izpusti žveplovega dioksida so posledica zgorevanja goriv, ki vsebujejo žveplo. Tako kot NO_x tudi SO₂ prispeva k zakisljevanju, kar ima potencialno znatne učinke, med katere sodijo tudi škodljivi vplivi na vodne ekosisteme v rekah in jezerih ter škoda za gozdove. Visoke koncentracije SO₂ lahko vplivajo na delovanje dihalnih poti in povzročijo vnetje dihalnega trakta. SO₂ prav tako prispeva k tvorbi trdnih delcev v ozračju.

Trdni delci (PM)

V smislu potencialne nevarnosti za zdravje ljudi so trdni delci ena izmed najpomembnejših onesnaževal, saj prodrejo v občutljiva območja dihalnega sistema in lahko povzročijo oziroma

¹¹ 'Revealing the costs of air pollution from industrial facilities in Europe', November 2011, <http://www.eea.europa.eu/pressroom/newsreleases/industrial-air-pollution-cost-europe>

poslabšajo boleznimi pljuč ter srca in ožilja. Trdni delci v ozračju izvirajo iz različnih virov in so kompleksna mešanica, ki jo sestavljajo tako primarni kot tudi sekundarni trdni delci. Primarni trdni delci so tisti, ki so izpuščeni neposredno v ozračje, sekundarni trdni delci pa se tvorijo v ozračju kot posledica izpusta predhodnih plinov (to so večinoma SO₂, NO_x, NH₃ in nekatere hlapne organske snovi (VOC)).

LIGNIT ALI OBNOVLJIVI VIRI: ODLOČITEV, KI JO MORAMO SPREJETI DANES

Izgradnja novih elektrarn, ki za gorivo uporabljajo lignit, ni niti potrebna niti koristna. Izgradnja novih enot, ki proizvajajo izhodno moč s pomočjo neprožnega osnovnega bremena (kot to počnejo lignitne enote) in njihovo več desetletno obratovanje zaradi neskladnosti tehnologij pomenita resne ovire večji uporabi obnovljivih virov in bolj učinkoviti rabi energije. Zaradi tega dejstva bo Evropsko omrežje operaterjev prenosnega sistema za električno energijo v kratkem predložilo desetletni načrt, ki bo po pričakovanjih „neposredno ali posredno osnovan na skrbeh za integracijo obnovljivih virov“.¹²

Takšen razvoj dogodkov ni naključen – potrebne so namreč nadgradnje omrežij, ki bodo dovoljevale visoko stopnjo vpeljave tehnologij za obnovljive vire (od 50 do 100 %). To pomeni, da bo obratovanje energetskih „dinozavrov“, kot so elektrarne, ki uporabljajo lignit, bodisi **neekonomično** bodisi **tehnično nemogoče**. Glede na nedavno obsežno panevropsko analizo omrežij s strani Greenpeacea bi morale najkasneje do leta 2030 z obratovanjem prenehati 90 % elektrarn na premog in lignit – le tako lahko do leta 2050 učinkovito in ekonomično oblikujemo energetski sektor, ki bo temeljil na 100 % uporabi obnovljivih virov energije.¹³

Z drugimi besedami: izgradnja novih elektrarn na lignit podaljšuje povzročanje škode narodnemu gospodarstvu in zdravju ljudi, obenem pa predstavlja **resno oviro pri vpeljavi večjega odstotka energije iz obnovljivih virov ter onemogoča izkoriščanje ogromnega potenciala za energetsko učinkovitost**.

¹² <http://www.euractiv.com/specialreport-europes-electricity-grid/eus-10-year-power-grid-plan-driven-renewables-news-510679>

¹³ <http://www.greenpeace.org/eu-unit/en/Publications/2011/battle-of-the-grids/>

ZAKLJUČKI:

LIGNIT IN TRENUTNO TER PRIHODNJE STANJE NARODNEGA GOSPODARSTVA

2012 naj bi bilo odločilno leto za prihodnost slovenskega gospodarstva, saj bodo večje odločitve, ki se jih v teh dneh sprejema oziroma se jih bo sprejelo v prihajajočih mesecih, določile usmeritev gospodarstva v naslednjih nekaj desetletjih. Z vidiki rasti države je nerazdružljivo povezan energetski sektor – temeljni steber gospodarstva z razmejitvijo, ki ima vpliv na vse državljane – ki je prav tako eden **ključnih dejavnikov, ki so privedli do trenutnega stanja gospodarstva**. Večletne napačne politične odločitve in odsotnost jasne energetske strategije so botrovale trenutno potekajoči gradnji šestega bloka, ki ga očitno nihče popolnoma ne podpira, ampak se mu tudi le redki upajo odreči.

Kot sta pokazali nedavno poročilo EEA in Greenpeaceova analiza, je desetletja trajajoča uporaba lignita povzročila neznosno ceno narodnemu gospodarstvu in človekovemu zdravju ter tako postala utelešenje netrajnostnega razvoja.

Vseeno pa si je Vlada, namesto da bi trenutno gospodarsko krizo izkoristila kot priložnost, da hitro in odločno skrene z „lignitne poti“, skupaj z večino opozicijskih strank pripravljena zatisniti oči pred težavami, nepravilnostmi, obtožbami o korupciji in neekonomičnostjo projekta ter mu zagotoviti državno jamstvo v vrednosti 440 milijonov evrov. Glede na to, da ima država na eni strani omejen jamstveni potencial ter na drugi strani več možnosti za projekte, ki dejansko ustvarjajo skupno dobro, namesto da bi ga uničevali, morata odgovornost za trenutno stanje tega projekta prevzeti tako investitor kot politika.

Kot rezultat tega bo Slovenija najverjetneje ostala odvisna od najdražjega in najbolj umazanega goriva do sredine tega stoletja!

Takšen scenarij ne le, da bi resno spodkopal obete o dolgoročno trajnostnem slovenskem gospodarstvu v prihodnosti, temveč enako pomembno izničuje tudi **trud za hiter izhod iz trenutne krize**. Investicije bodo namreč na ta način usmerjene v ohranjanje trenutnega netrajnostnega modela, namesto v razvoj obnovljivih virov energije in varčevanja z energijo, ki znižuje stroške za okolje kot tudi življenjske stroške prebivalstva.

Obenem pa je tudi na evropski ravni vse več vzklikov¹⁴ po spremembah, ki bi privedle do družbe temelječe na 100 % čisti energiji do srede stoletja. Danska je že postala prva država, ki je napovedala načrt za 100 % energije iz obnovljivih virov v celotnem energetskem sektorju do leta 2050.¹⁵ Dva nedavna kašipota Evropske komisije za leto 2050 (podnebje, energija) sta potrdila, da je scenarij, kjer bo tega leta 100 % energije pridobljene iz obnovljivih virov, izbira, ki je ekonomsko najbolj smiselna, medtem ko bodo koristi zaradi zmanjšanja porabe goriva do leta 2050 po Evropi dosegle vrednosti do 320 milijard evrov na leto.¹⁶

Ker ukrepi, ki jih je treba sprejeti danes, ne bodo vplivali le na prihodnost energetskega sistema, ampak tudi na zdravje ljudi in obete narodnega gospodarstva za več desetletij, Greenpeace Vlado in Državni zbor poziva, da:

¹⁴ <http://www.100percentrenewables.eu/supporting-companys>

¹⁵ <http://www.kemin.dk/en-us/newsandpress/news/2011/sider/securingdenmarksenergyfuture.aspx>

¹⁶ http://ec.europa.eu/energy/energy2020/roadmap/index_en.htm in http://ec.europa.eu/clima/policies/roadmap/index_en.htm

- zavrneta predlagan Zakon o državnem jamstvu v višini 440 milijonov evrov, ki ga najame Termoelektrarna Šoštanj d.o.o. pri Evropski investicijski banki, za financiranje projekta postavitve bloka 6 moči 600 MW v Termoelektrarni Šoštanj (ZPODPTEŠ), ki je trenutno v parlamentarnem postopku, in ta jamstveni potencial raje uporabita za investicije v energetske učinkovitost in obnovljive vire. Slednja sta dokazala, da sta lahko temelj zelene rasti in novih delovnih mest;
- opustita načrte za kakršne koli nove enote, ki za gorivo uporabljajo lignit ali premog, in naznanita načrt za postopno popolno opustitev uporabe lignita in premoga v energetske sektorju v naslednjih 15 letih; ter
- nemudoma izvedeta potrebne korake, ki nas bodo popeljali k scenariju s 100 % energijo iz obnovljivih virov, ki ščiti človeška življenja in ustvarja prihodek ter zelene službe za tisoče državljanov.

DRUŽBENI STROŠEK ENERGIJE IZ ŠOŠTANJA
Posledice kurjenja lignita za zdravje ljudi in narodno gospodarstvo

Avtorica poročila: mag. Nina Štros
Naklada: 200 izvodov

Greenpeace v Sloveniji

www.greenpeace.si
info@greenpeace.si

GREENPEACE

Trubarjeva 50
SI-1000 Ljubljana

greenpeace.si